

La Nació

Setmanari adherit a la Unió Catalanista

Redacció i Administració: Canuda, 14, pral.

L'afirmació del nostre sentit social

La futuritat que, en el període de propagació i, per tant, de no instauració de les idees al cim dels pobles, posseeixen els moviments polítics o socials que aquella instauració persegueixen, no expressa, ni mai ha de voler expressar, que el fet d'afirmar, amb tota sa integritat, les aspiracions d'aquells moviments, signifiqui un obstacle, un impediment, per a cap mena d'actuació popular que es vulgui emprendre. No pot ésser així, perquè totes les idees que porten darrera seu un nucli d'homes que somnia i brega i lluita per veure-les instaurades i regonegudes, encare que no hagin assolit el complet triomf, hi ha manera d'anar-les fent efectives i de convertir-les en instrument de lliberació i dignificació individual i col·lectiva.

Si la íntegra manifestació d'una determinada idea en la vida político-social d'un poble ha d'ésser—com suara acaba de dir-se—l'expressió de principis que han d'establir qüestions previes de difícil solució, hem de dir que no entenem, com a nacionalistes, i quan com a nacionalista la manifestació d'aquella idea és feta, el motiu de tèmper que s'hagin de rellegar a un futur hipotètic les aspiracions que tenen primordial valor d'actualitat, ni ens fa por la problemàtica existència de cap petita antinomia que pugui produir el fracàs de cap de les per nosaltres desitjades orientacions. I és que, en tot el nostre actuar nacionalista, sempre hi posem tota la inflexibilitat del nostre criteri, i no admetem, perquè no podem admetre'l, cap dualisme que entrebanqui la nostra acció i vingui a significar que alentorn nostre poden desenrotllar-s'hi accions contradictòries i de diversa finalitat segons en els casos en que es manifestin.

Com a nacionalistes, hem de proclamar la nostra unitat d'acció, i com a nacionalistes, hem de mostrar-nos contraris en absolut de tota mena de transigència amb les forces polítiques o socials exòtiques a la nostra terra. Pot haver-hi, és cert, entre varis agrupaments polítics i en un moment determinat, un punt de convergència que permeti, d'una faicó noble i enlairada, la concentració de voluntats i esforços, encaminant-los a la consecució d'un mateix fi idènticament propi per a tots aquells agrupaments que hauràn coincidit—només que coincidit—en un o varis aspectes de llur actuació política, i, per tant, jamai tenen dret a confondre llurs organitzacions,

El nostre distinguit amic Alexandre de Lacour, Cònsol de Sèrbia a la nostra ciutat, ha tingut la deferència d'entregar-nos, per a ésser publicada en les nostres pàgines, la bella poesia de l'Angel Guimerà, qual autògraf, així com també un hermós dibuix del nostre amic Apa, dintre breus dies, apareixerà reproduït en una postal que s'editarà a profit dels infants sèrbis. Aquesta postal, serà, també, reproduïda en aquestes pàgines.

En publicar, avui, la poesia d'en Guimerà, restem orgullosos d'haver-nos estat reservada a nosaltres la publicació de tan bell treball.

SERBIA

*Amb cadenes al coll, tota la terra
xopa de sang, que li ha brollat del pit,
rabiosa, a Sèrbia, l'ha deixat la guerra
baixa la grapa d'un poble maleït.*

*Més Sèrbia és Sèrbia, fins més alt que els astres,
i avall fins les entranyes de sos monts,
i alçant-se un jorn no hi quedaràn ni els rastres
pels camins de les rodes dels canons.*

*Que Sèrbia és Sèrbia, i sent la revinguda
per tots sos membres de la sang botent,
el sol que l'acarona renascuda
noble i forta eixamplant-se independent.*

*I a l'aligot caigut, sens bec ni plomes,
li caldrà paonar per baix dels cims,
mancant-li terra per colgar tants homes
i mars prou grans per a rentar sos crims*

Angel Guimerà

Barcelona, Abril de 1916

ni tampoc, alternativament, sotmetre-les a les exigències, combinacions i conveniències de l'actuació per la qual ha estat possible l'exteriorització del punt convergent que ha reclamat la solidarització momentània i passatgera d'aquells agrupaments.

A Catalunya, s'ha abusat, tant en el terreny patriòtic com polític, de la solidarització de les forces que intervénen en la nostra vida pública. Volem dir, però, que les més de les vegades la solidarització d'agrupaments polítics ha obeït més a conveniències particulars dels directors polítics que no pas a necessitats verament sentides pels homes de Catalunya. Per això s'ha vist que quan nosaltres hem fet afirmació ben clara i ben concreta del nostre criteri republicà, d'una faicó ben social concebut, el qual el propaguem per a instaurar-lo a la nostra terra quan el nacionalisme hi representi una efectivitat ferma, indestructible, se'ns ha dit que el fet de manifestar-nos, nosaltres, ben nacionalistes i, per tant, ben subjectes, les nostres idealitats i principis socials, an aquell criteri nacionalista, podria representar, potser, un impediment per a una suposada política de realitats que es diu que cal emprendre. Quins motius hi ha per a que ningú, dient-se nacionalista, trobi que és un contratemps l'afirmar

i manifestar un criteri social ben concret, ben ampli i ben català, i el fer constar, a més, que aquest criteri el sentim, l'aimem i el propaguem per tal que ell presideixi les decisions del nostre poble demà que es trobi constituït com a col·lectivitat àrbitra i sobirana absoluta dels propis destins?

Des de l'Estat, del qual avui som part component, com a nacionalistes, només podem fer afirmació concreta i persistent del nostre cas nacionalista; des de Catalunya estant, però, tenim el deure d'influenciar, si ens és possible, amb el nostre generós actuar, totes les accions que el nostre poble s'emprenghi. El nacionalisme, que, com tantes voltes s'ha dit, tendeix a portar els pobles cap a l'universalisme, mentre no es vegi regonegut en cada poble d'una manera majestuosa, ha d'accentuar llur particularisme, que no representa en cap cas una acció egoista, sinó que, pel contrari, indica que al poble aon el particularisme s'hi desenrotlla hi existeixen anhels d'ésser un poble fort i de posseir una tan ferma concentració espiritual, nacional, que li faci sentir aspiracions de viure entre el conjunt dels altres pobles, dels quals no vol allunyar-se'n, d'una faicó ben característica, ben definida, però també ben llibèrrimament manifestada.

Hem de fer constar que el nostre nacionalisme intervinirà en la vida pública catalana més directament, més intensament que no pas ara, i aleshores clarament se posarà en evidència que la nostra actuació, que les nostres orientacions, ben nacionalistes, però ensems ben socialistes, portaran el nostre poble lluny, ben lluny del fracàs amb que algú ha temut i presentit veure envollada la nostra acció.

Hem d'afirmar continuament, des del terreny de la propaganda, el nostre sentit social, però hem d'afirmar-lo, encare més, des d'un terreny prou sòlid que ens doni halè per a demostrar, davant de tot Catalunya, que de les nostres aspiracions, que del nostre criteri, que dels nostres principis, no en fem pas una futuritat eterna, sinó que, a mesura de les nostres forces i, en totes aquelles ocasions que davant nostre van presentant-se, ne fem una realitat esplèndida i bella que té més importància i assoleix una més gran valua perquè la realitat nostra és filla de l'enteresa i de la dignitat de les nostres actuacions, sempre íntegres i inflexibles.

La llaga s'eixampla

VOSALTRES, enemics del barbre espectacle dels braus; vosaltres, enemics de les dances lascives; vosaltres, enemics de les cançons enervadores i sensuais; voleu dir que no és arribada l'hora de començar una forta, entusiasta i vehement campanya en contra de les curses de braus, les dances lascives i les cançons sensuais i enervadores?...

Barcelona esdevé Madrid i Sevilla alhora; Catalunya imita a Barcelona: Una onada d'espectacles selvatges i barroers, d'espectacles que no més són excitació de la carn, i deliri o furia per al cervell, s'estén per tot arreu... Curses de braus a Barcelona; a Olot, i anunciades en català; a Sitges; arreu, arreu... Cent, dos-cents cafès-concert, i altres tants servits per desgraciades a les quals es diu cambres... a la nostra ciutat. Cafès-concert i cafès servits per cambres, arreu de Catalunya, a totes les poblacions de segona i tercera categoria...

No veieu el perill, l'immens perill d'aquesta onada de mal gust i de llot que no deixa recó de la nostra terra on no arribi?... No veieu que, a la curta o a la llarga, això serà d'una influència funesta per als ideals de Catalunya?...

Els nostres orfeons esllangueixen; les entitats catalanesques roceguen una vida miserable; els adversaris se'n riuen de les nostres cançons populars, dels nostres ballets; de tot el que té un segell ben nostre, i nosaltres ja no assistim a les festes en que plàcidament podíem fruit d'aquelles modulacions fresques i galanes dels aires de la pàtria.

Mentre tant, és possible, en una sola tarde, omplenar dugues places de braus i que a elles hi concorrin milers de catalans, i després omplir cent cafès-cantants... Però el pitjor de tot és que els espectacles barroers, les cançons lascives, les dances sensuais, hagin deixat els seus llocs d'antany, i siguin acceptades i celebrades en locals aon hi concorren persones de tots els sexes i de totes les edats i de totes les condicions...

No fa gaires anys que els homes hi assistien reservadament als *music-halls*; avui, no cal que es prenguin semblant molestia: entre pel·lícula i pel·lícula, sentimental, detectivesca o criminalògica, li donaran una, dugues, tres o deu *atraccions*, a ell, a la senyora i als fills. I, entre les *atraccions*, desfilaran *chanteuses* i *danceuses*, amb tot el seu repertori de cançons indecents o poca-solta i dances desvergonyides obscenes, incitants... Allí podrà picar de mans, puix fins les senyores aplaudeixen. Cal advertir que els locals aon es donen aquests espectacles, no són, precisament, aon hi concorre el poble; aquest presència, més bé, aquells on per una hora i mitja de funció fan pagar una pesseta, seixanta o trenta cèntims, segons la localitat que s'ocupa. Són, els cafès-concert, en canvi, freqüentats per la societat pseudo-aristocràtica i burgesa...

Però la malura ja arriba, també, a les barriades de la ciutat. El cine comença ja a fatigar a la gent. El cine és monòton; els arguments de les pel·lícules cada dia més estrafalaris i grisos, minven els partidaris del cine.

I què ha passat? Nombroses societats que no fa molts anys que tenien una vida pròspera, que vivien de les cuotes dels que s'hi aplegaven i de les reunions íntimes dels associats i llurs famílies, restaren oblidades al venir la general invasió del cine, els cafès concerts i l'abundó de places de braus. Aquestes societats, no es conformaren amb la mort que veien atancar-se i implantaren el cine com a darrera salvació. El cine tampoc donava prou i han implatat les atraccions i amb elles els *garrotins*, les *rumbes*, tota la gamma de balls i cançons que abans no eixien dels *Alcazars*, *Bonesombres* i demés centres, concorreguts per la joventut *calavera*, pels *vells verds*, els marits desencarrilats i pels jugadors empedernits i els que sense ésser jugadors deixaven sovint els seus diners, incautament, en les taules de joc d'aquestes cases que junt amb els sopars de darrera hora, són la causa de la seva existència.

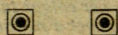
Tot el que es representava, tot el que es representa en aquelles cases, per a homes sols i dones de món, es representa avui en molts llocs amb la mateixa *frescura* i lleugeresa de roba i amb el mateix desvergonyiment o despreocupació.

Per aquest camí aviat serem igual o pitjor que Madrid o Sevilla. Qui sab si tot aquest devassall de barroerisme i barbarie obeeix a un plan preconcebut amb desigs d'anul·lar fins on sigui possible la nostra personalitat.

No creieu amb mi, doncs, companys, que potser si que sigui arribada l'hora de fer quelcom pràctic i eficaç contra la gangrena que volen estendre o s'estén per Catalunya?

Compteu amb una ploma i una voluntat.

P. DE PRADES

El Govern francès i la llengua catalana

UN decret del Govern francès publicat ara de poc, advertia que les cartes no escrites en una llengua regoneguda oficialment, foren interceptades per la censura i no arribarien a destinació.

Davant d'aquest decret el diputat pels Pirineus Orientals, senyor Brousse, català, telegrafia al president del Consell, al ministre d'Afers exteriors i als de la Guerra i Comunicacions, demanant per al català els mateixos drets que per als idiomes regoneguts com oficials.

La petició del diputat català ha obtingut plena satisfacció. El senyor Clémentel, ministre francès de Comunicacions, ha fet saber al senyor Brousse la decisió del Govern de la República en la carta que traduí a continuació:

París, 9 de Maig de 1916.

Senyor diputat i estimat company: En resposta al telegrama que heu tingut a bé dirigir-me el 23 d'Abril, a la vegada que al senyor president del Consell i al senyor ministre de la Guerra, tinc l'honor de fer-vos avinent que en raó dels motius indicats, l'autoritat militar acaba de decidir que amb caràcter excepcional les cartes escrites en català, llengua no oficial, seràn, no resmenys, admeses a la censura.

Tinc una gran satisfacció en comunicar-vos aquesta decisió.

El ministre de Comerç, de Correus i Telègrafs.—Clémentel.

Els nostres més fervents elogis per la decisió del Govern de la República Francesa.

Pel bé de les democràcies

EN un recent article ens ocupàrem preferentment del regionalisme, sens altres finalitats que demostrar el perill que, per les democràcies catalanes, representa la Lliga, quals interessos són antagònics a les nostres finalitats. Francament diguérem que si la Lliga ha fet alguna obra bona, no perquè sigui d'ella els apassionaments ens l'han de fer veure dolenta, doncs aleshores ni millorar-la podríem, procurant influenciar-la, nosaltres, de lliberadores normes.

Creiem que, sistemàticament, mai s'ha de combatre a l'adversari, puix prou motius ens ofereix la Lliga per a lluitar de cara a ella ja que els nostres ideals no poden confondre's amb les seves conveniències. Ara mateix, per exemple, podem acusar-la de que en els seus actes electorals i propòsits parlamentaris, no hagi tingut un mot contra la llei de Jurisdiccions, qual desaparició és, per nosaltres, un problema urgent, encare que, per ells, potser és una necessitat que perduri. Consti, doncs, que ni aplaudim la seva acció, ni ens suggestionem les aparatoses moixigangues seves. Si ells organitzen festes pomposament nomenades de la Unitat Catalana, pensem de qui és la culpa que ho puguin fer.

A més, ja ho sab el *regionalisme* que no pot engallar-se pas dels seus trompetejats triomfs. Sense la candidatura del Bloc, els resultats de les darreres eleccions hagueren estat molt diferents, i amb un altre mena de candidatura del Bloc encare més. No cal dir com haguera anat la cosa, si la projectada candidatura monàrquica hagués vingut a fer *nosa*, com deia un candidat de la Lliga a la Sala Imperi.

El nostre poble no podrà pas trobar prou contingut d'ideal en cap de les forces bel·ligerants a Barcelona. La lliçó ha estat dura, portant un efectiu retràs a la causa de les democràcies catalanes. Per això és que els seus capdavaners són, ara, obligats a cercar procediments no divorciats amb la realitat, si veritablement aspiren a renovacions que, per a normalitzar-la, capgirin la vida política a Catalunya, si senten fretura d'internacionalització per les nostres aspiracions nacionalistes.

I els homes mal menats aquí i allà, al menys per instint de conservació, si per ells diu quelcom l'ideal Catalunya, deuen apressar-se a fer selecció d'homes i de procediments, doncs, de no fer-ho, el sàinet grotesc seguirà, i devallant, devallant, d'espatlles a l'ètica social, es farà impossible cap realitat nacionalista a Catalunya.

Potser a les altes esferes directores dels partits democràtics nascuts a l'escalf del catalanisme, no hi han arribat mai vius i purs els batecs de les masses que els formaven; potser, també, els directors sols les tenien als llavis les càlides afirmacions al servei de Catalunya, establint-se, de fet, el divorci amb els dirigits.

Cal que ens entenguem d'una vegada, que l'equivoc dura masa, nomenant a cada cosa clarament pel seu nom.

D'una banda, tenim el regionalisme, que, hàbil en jugar els vocables, sab aplicar-se'ls tots. Ara ja es diu *aristocràcia* de Catalunya

i fent entremaliats equilibris d'aristocràcia intel·lectual suavitza el mot, per fer-lo grat a les democràcies menestrals — valor positiu en la nostra terra. Sabem, però, que regionalisme vol dir aristocràcia de privilegis amb tuf de sagristia i de burgesia, conservadurisme de gent de bé que parla massa en castellà, tradicionalisme arcaic, i finalment, caciquisme adinerat, que no ha concretat, encare, cap programa ni ideal.

D'altra banda, hi ha diferents matços d'autonomisme, que és el verniç acreditat amb que es dissimulen totes les rancies modalitats que d'un cop cal rocegar cap a l'expoliariu.

Totes les fraccions polítiques de Catalunya per a obtenir prestígis, s'esforcen en aparèixer filles del catalanisme, bell i únic mot que sintetitza amor a Catalunya, i no un amor contemplatiu, sinó un amor que és penyora dels afanys de nova vida, de conquesta de drets per l'individu català. És en nom de Catalunya que es demanen els vots al poble, la bandera catalana o la cartells i proclames electorals... Malgrat tot, ningú s'atreveix a dir-se catalanista. Per què? Serà perquè el mot, clara i concisament, expressa sens eufemismes, el seu significat, vibrant i concret, que nitidament plasma les nostres lliberadores ideologies.

En bé de Catalunya, és urgent que els prou amarats d'idealitat és ben orientin, puix de persistir descohesionats, els d'enfront faràn el seu camí, i això és un perill que cal esvaïr.

Soldats veterans de la Unió Catalanista, ella inspira nostres pensaments i paraules, ingènues, potser, però pregonament sentides, i és en nom propi, solament, que nosaltres podem escriure.

Homes d'esperit lliberal, somniadors de renovacions que en bé de la humanitat han de trasbalsar-la, idealistes de Catalunya, a vosaltres adreçem la nostra veu. No parlem, que no en sabriem, als savis i als vius; ens dirigim als bons, que són més que els altres.

Feu un acurat examen dels valors que representen les actuacions pretèrites, després incorporeu-les als bells ideals socials renovadors. Si són prou bons i forts per a fer-ho serà una bella realitat, per la patria, la legió democràtica nacionalista de Catalunya.

Mireu la realitat fit a fit. Com més catalanitat han incorporat als seus programes els nuclis catalans d'esquerra que fins ara han actuat, més victòries han obtingut; com més nacionalisme han predicat, més afins han estat els uns als altres, que solament el *fulanisme* els ha dividit. Es hora que l'escarment serveixi de lliçó i esperoni activitats adormides.

Les modernes idees socialitzadores avencen arreu del món, i en acabar-se l'afrosa guerra, ressorgiran més que mai potentes, convertint per sempre més, en relles, canons i fusells. Són idealitats germanes del nacionalisme, defensores de les patries naturals, com a forma d'administrar i governar el poble per el poble. Ja no cal discutir formes de govern, doncs, solament la republicana és d'acceptar i aquesta ben socialitzadora i democràtica. El camí per la fortitut econòmica de Catalunya és la cooperació en els seus diferents aspectes, ella regularà, de fet, les relacions entre explotats i explotadors, reduint aquests. Volem respecte, per totes les idees dogmàtiques religioses; caràcter oficial, per cap; culte pel conreu

a la terra, la més amiga de l'home. Ella és la deessa pròdiga de benifets per la humanitat, i per ella ningú es baralla. Abans i després i sempre, *Catalanitat*, fins a reintegrar-nos al món.

Homes de llibertat, nosaltres mai hem deixat aquest camí ni el deixarem; vostres dolors i vostres afanys són els nostres, homes moderns de la Catalunya del demà.

J. GRANT I SALA

Catalunya a la guerra L'AMOR DELS NOSTRES VOLUNTARIS PER LA FRANÇA

EL nostre amic Miquel Freixas, un dels voluntaris catalans que lluiten amb la França, ens remet unes notes escrites per un altre voluntari català, en Melcior Ferrer, que diuen ben clarament quin és el mòbil que ha impulsat a tants catalans a al·listar-se com a soldats de la Legió estrangera:

«...Tenim interès—ens diu en Freixas—en demostrar davant de tothom, davant del món enter, que els que ens hem fet voluntaris no som pas escoria social, sinó homes dignes, que en portar a cap la nostra acció ho hem fet per a defensar el Dret, la Raó i la Justícia. Hem d'esforçar-nos en demostrar i fer regoneïxer que som aimants de la llibertat i que, per aquest ideal, res ens fa sacrificar les nostres vides.

Per amor a la França lluitem, per amor a la França farem el més grans esforços... Publiqueu, amics de LA NACIÓ, les notes d'en Melcior Ferrer que us remeto, puix, aquestes, ben brillantment, s'encaminen, també, a demostrar el desinterès de la nostra acció i la grandesa de l'amor que per la França sentim.

Veu's-aquí, ara, aquelles notes:

Fulles del meu Carnet

...Abril, 1916

Dia tranquil. Res en el cel que ens entristeixi. Jorn de primavera, jornada amorosa del bon temps. Dia que parla d'amor.

Els que tenen l'ànima raquítica, els que quan fiten els ulls a l'horitzó hi veuen confins mesquins i els que tenen idees miserables, no en saben res del que és l'amor maternal de la França.

Més els que hem anat a l'aventura, els que hem sentit potent la llatinitat, i potser hem estat Quixots d'un ideal de raça, però hem volgut ésser militars d'una civilització contra la barbarie menaçant; l'hem trobada vivent i falaguera la gran pietat amorosa de la França eterna.

Quan a quelques quilometres de la batalla, la corrua de ferits cercava el clòs de l'ambulància, quan la sang vessada debilitava als homes més forts, quan el sol de Maig s'unia a la sobreexcitació de la lluita i a la febre de la ferida, per a cremar les entranyes dels nous paladins de la Justícia i el Dret, era la gran

pietat de la França, la que feia que les seves dones, dones desconegudes d'un poble ignot, dones de poble, dones de cor, a l'aguait del malhaurat, al llindar de les portes, correguessin apesrades per a portar als ferits fadigats un apoi i acostar als llavis ardents de febre, un calmant al seu dolor...

Era l'amor de la França que s'expressava en la mirada compassiva, en el geste maternal de l'infermera quan el noble caigut en la batalla, caigut en el fang—llet de sang i de terra—es despertava entre blancs coixins, i veia la gentil Dama de França, o la virtuosa Germana de la Caritat, al costat del seu llet, expiant el geste de dolor, per a aportar la dolçor per a guarir-lo.

Era l'amor de França que ens feia rialleres les boques de les damiseles, quals ulls tenien enveja de plorar el germà o el promès mort en el camp de batalla, més que no volien entristir al soldat que marxava al foc, potser a la mort, i que li volien conservar una suprema esperança.

És veritat que avui en més d'un indret, del mar del Nord als Vosges, i dels Vosges a Suïça, una creu de fusta recorda que un català d'Espanya caigué—germà d'armes—del seu germà de patria—un català de França. Més nosaltres li devem aquest sacrifici.

Quan les lluites polítiques eren vives en nostra terra, blancs, rojos, negres i de tots colors, on anàveu a cercar una teulada per refugiar-vos del temps sovint inclement, on anàveu per a menjar el pa del desterro o de l'emigració? A la gran pietat de la França.

Si un dia despòtiques imposicions feien que nostres festes poètiques, les cabdals de nostra ciutat mare, no es poguessin celebrar en llibertat, on anàveu trobadors i poetes? Vers el gran amor de la França.

Si quan quimèriques idees o boges il·lusions, us feien somniar redreçar per nobles lluites vostra patria abatuda, per salvar-la segons les aspiracions de cadascú, on anàveu, homes de cor i homes d'acció? Vers la llar de la França.

És el deute que paguen, molts sense saber-ho, aquells que amb mi es troben allistats baix la bandera francesa. Nostre sacrifici, és el sacrifici de les generacions que no s'obliden, és el sacrifici dels homes de cor.

Els que no saben res; els que aïmen el soroll de ferramenta i les poses teatrals dels emperaires d'opereta, els que cauen en el ridícol romanticisme del *Trovaire-Cuc* davant la Castellana-Estrella, els que somnien en redempcions mercès als altres, incapacitats d'anorrear-les pel seu propi esforç, trobaran que la vida d'un home és de més valia que el plaer d'amor, d'amistat de la França.

Més aquells que tenen l'ànima oberta a l'amor, aquells que coneixen el tresor d'una amistat, aquells que no reneguen la més alta i bella de les nobleses: la d'ésser llatins, aniran demà al nou combat amb fe i entusiasme, cercant la mort, sens altre desig que el de que damunt la seva tomba, com un llet nupcial, la França eterna hi dipositi un bés suprem de regoneixença, d'amor i gratitut.

MELCIÓ FERRER.

NOTA MUNICIPAL

L'estatut municipal

RESPONENT a una necessitat, cada dia més manifesta de l'administració pública, s'ha presentat a l'Ajuntament de Barcelona una proposició encaminada a obtenir un règim d'autonomia per les grans ciutats i des del moment, per la nostra. L'Ajuntament vol poguer-se fer la seva llei, vol obtenir el dret a redactar-se la seva carta, la qual ordenant la vida de l'Estat Municipal sigui ensem una reglamentació plena d'eficàcia, perquè ella encaixarà amb les conveniències, necessitats i anhels de la ciutat. Veu's-aquí una noble i digna aspiració, que ja algun projecte de llei espanyol, rompent tradicionals orientacions, havia previst.

El Municipi és una realitat, és quelcom viu, és un organisme amb substància pròpia, doncs cal respectar-lo, cal regoneixer-li el dret a la vida que es manifesti, donant-li l'autonomia de que és capaç. Certament que, en els principis, tot això és cosa regoneguda i de bon grat acceptada. I no és qüestió per consegüent de raonar i exaltar, en aquestes senzilles notes, un règim no combatut i que és substancial a les idees nacionalistes.

Concretament, al cas de Barcelona, el sistema de les cartes que es demana, devé una necessitat, que per cap motiu es pot denegar. La vida municipal barcelonina ix de les normes estatuides en una llei única per tots els municipis que li priva el desenrotlle municipal, i sobretot organitza el govern de la ciutat en forma que el servei públic s'en ressent, llevant-li virtualitat.

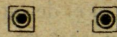
La comissió que deurà redactar la carta està nomenada i davant d'ella es plantejaràn avivats, multitud de problemes de totes menes. La vida de Barcelona és complexa com la d'un Estat i ella suscita les mateixes dificultats. Un dels problemes més importants serà el de l'organització del govern. Voldrà l'estatut o carta orientar-se cap a les solucions d'eficàcia, fent-lo més competent, guaitant al Municipi com una empresa, com un negoci o bé establirà una organització absolutament democràtica, considerant-lo com organisme només polític? La conciliació d'aquests dos extrems, procurant, més que amb la llei actual, una més grossa eficàcia del govern, serà l'èxit que deu cercar la comissió integrada per majoria d'elements de dreta. La qual ens fa inspirar desconfiança amb la reforma, perquè una comissió així formada—amb despreci de representacions—no porta l'impuls noble i vigorós de la ciutat.

Edificis escolars

Una bella moció del regidor Vila i Maríegues ha plantejat dins la Comissió de Cultura el problema urgent de la construcció escolar. Els aimants de la cultura, hauràn llegit amb goig aquella clara i pràctica moció i estaràn esperançats davant el nou impuls que suposa i que és precís segueixi endavant.

La construcció de bones escoles, representa el més útil per la nostra ciutat. Els locals actuals són un oprobí que ens hauria d'ofendre i avergonyir i per això si no és l'aspiració noble a posseir-ne d'excel·lents que siguin

manifestació de la cultura engrandida, la mateixa pobresa dels que avui es troben mig amagats per la ciutat, hauria de dar-nos l'halè i l'embranchida per a portar a bon fi l'obra que es proposa altra volta.—C.

Pels homes que lluiten per la llibertat del món

ESTEM convençuts que el triomf del nacionalisme, a la nostra terra, serà un fet, quan Catalunya, davant de tot el món, representi un valor ferm i inconfundible. Quan Catalunya hagi internacionalitzat la seva vida col·lectiva i per a la resolució del seu plet nacionalista apel·li a la consciència mundial, si Catalunya no és coneguda, si Catalunya no diu res a la consciència, a l'esperit dels homes components dels pobles qual solidaritat moral es demani, Catalunya no triomfarà i, per tant, el problema nacional català no serà resolt ni podrà rebre la influència determinadora d'una poderosa força que li dongui braó i prestigi per tal que esdevingui una realitat sòlidament instaurada l'existència, l'afirmació col·lectiva del nostre poble.

Baix aquest aspecte d'internacionalització del nostre cas nacionalista, el milers de voluntaris catalans que lluiten juntament amb els exèrcits francesos, realitzen una excel·lent tasca que nosaltres tenim interès en fer-la remarcar i mostrar-la davant de tots els catalans que creguin que el nostre poble té dret a manifestar quina és la seva aspiració pel que fa referència al règim de llibertat que aquí, a Catalunya, ve reclamant-se de molts anys ençà.

Els voluntaris catalans que en la gran guerra prenen part, pel sol fet d'haver portat l'esperit de la nostra raça davant la consciència europea, s'han fet dignes de la simpatia i l'agraïment de tots els nacionalistes de Catalunya. És per això que tots els seguidors del nacionalisme no poden negar llur més humil contribució a aquesta obra d'agermanament de voluntats que ens hem emprès a iniciar la sotscripció que ha de fer arribar fins a aquells heroics catalans la demostració de que a la nostra pàtria—que és la seva—són una munió inacabable, immensa, els homes que amb la llibertat pensen i dels procediments imperialistes abominen.

La sotscripció des d'aquestes planes iniciada, segueix oberta a la nostra Redacció. Els donatius rebuts darrerament són els següents:

Suma anterior.		504'50 ptes.
BADALONA		
Jaume Cardona	0'30	>
Amadeu Subirats	1'00	>
Joàn Sánchez i Gol	1'00	>
Pere de Tera	1'00	>
Joaquim Busquets	1'00	>
Cinc nacionalistes	0'50	>
BARCELONA		
Manel Rabassa	2'00	>
Cugat Guilera	2'00	>
Francesc Rovira	5'00	>
A. Vives	0'25	>
Un antigermanòfil	0'50	>
CANET DE MAR		
Lluís Soler i Biel	2'00	>
MADRID		
Josep Ferrer	2'50	>
		523'55 ptes.

UNA LLIÇÓ

LES actuals circumstàncies que travessa l'Europa són un seguit perill per a les poques i petites nacions que, per la seva sort o per la seva desgràcia, conserven la neutralitat. La nostra, com les demés, deu prevenir-se de tot el que pugui succeir a l'acabament d'aquesta guerra que, lentament, anorrea pobles i ciutats que eren embelliment d'Estats poderosos i nacions lliures, com són les que intervénen en l'actual conflagració.

Cal que ens fem càrrec del perill que s'acosta. Si no són els actuals combatents seràn els *futurs* que ens faràn el dany més gran que pugui fer-se a qualsevol nació.

Sortosament, els *capitosts* dels nostres adversaris, potser volent criticar-nos, han donat una *lliçó* a molts que, si tenen bon sentit, la podrien ben bé aprofitar. La lliçó és: dies enera, en un diari madrileny, nomenat *El Mundo*, llegírem, entre altres paràgrafs, el que segueix:

«...no negamos que el catalán fué glorioso en su pasado, pero que resulta gratuito pensar que el catalán pueda ser el lenguaje nacional, cuando hay millares de catalanes mismos que son muy cultos y que hablan el catalán, pero que no saben escribirlo.»

Què us en sembla? Oi que no s'han equivocat, aquesta vegada?

Nosaltres creiem que si tots els catalans fèssim el que *ells* critiquen tindríem el que demanem i molt més. Perquè, si l'idioma és l'ànima i la vida d'un poble, si la llengua fa l'home—com han afirmat els més grans pensadors—, com volem que Catalunya recuperi les perdudes llibertats, si els seus fills, si nosaltres mateixos no ens procurem les *primeres materies*, això és: el conreu de l'idioma parlat i escrit?

«Molt soroll i poques nous», com diem els catalans. I això és el que, desgraciadament, passa en nostra terra. Molt predicar, molts visques a Catalunya, molt entusiasme amb *Els Segadors*, i quan és l'hora de demostrar-ho, treballant per la pàtria, tothom fa l'orni i ningú es recorda de que Catalunya necessita dels seus fills.

Hem dit ningú; encare que no és així, però, amb els mil·lions de catalans que poblen la nostra terra i estàn escampats pel món, és tan insignificant el nombre de vers patriotes que treballen constantment per a enaltir Catalunya que bé pot dir-se que *ningú* es recorda de la causa de la terra que els ha vist nàixer.

Perquè, entusiasmar-se quan hi ha una vetllada catalanista, afirmar el record d'una gesta dels nostres avantpassats, celebrar una festa de remembrança, això no vol dir pas, en absolut, recordar-se de la pàtria, sinó, senzillament, celebrar festes d'esbarjo per a passar l'estona més o menys patriòticament que si estessiu, en aquell moment, en qualsevol altre lloc.

Recordar-se de Catalunya i de la seva causa, que és la nostra, és enaltir-la sempre, en tots els actes de la vida, no menyspreuant l'idioma, que és l'arma més segura contra les fortes embestides dels nostres adversaris, i procurar, per tots els mitjans possibles, que aquests no ens hagin de donar *lliçons* com la que motiva aquest escrit.

EMILI PELLICER I JEREMIES

Unió Catalanista

Secció Oficial

Junta Permanent. — Tots els que, conjuntament amb l'honorable doctor Martí i Julià, formem la Junta Permanent de la Unió Catalanista i unànimement acordarem suspendre al senyor Domènech i Montaner en l'ús dels drets que li confereix el Reglament de la nostra entitat, com a ex President de la mateixa, hem sofert una dolorosa sorpresa en llegir a *El Dia Gráfico*, del 5 del mes que som, l'article firmat pel senyor Domènech i Montaner en el qual es fereix, en forma injusta i aleuosa, la dignitat de l'actual President de la Unió Catalanista.

Estem convençuts que solament una deplorable exacerbació i ofuscació pot conduir els homes a tan sensibles extrems; i, davant del dolorós exemple, és quan més recobrem la presència d'esperit, i, amb tot el seny i amb tota la mesura necessària en els moments difícils, anem a fer un esforç per a restituir les coses al lloc que els correspon.

L'acord de la Junta Permanent de la Unió Catalanista suspenent els drets que en l'esmentada entitat corresponien al senyor Domènech i Montaner en sa qualitat d'ex President motivà la campanya de recursos administratius que aquest senyor portà feliçment a terme contra el que podríem dir-ne el pressupost de cultura de la Diputació de Barcelona. No és aquí el lloc, ni és aquest el moment, d'analitzar aquest pressupost, ni de voler esbrinar si la seva aplicació responia a les necessitats més urgents de la nostra incipient cultura; però, sense intenció de deixar cap ombra de dubte respecte de la virtut i eficàcia de l'aplicació de les despeses comunals en aquesta matèria, podem dir, perquè és un fet generalment regonegut, que l'orientació i el fonament d'aquell pressupost responien a la tendència, clarament expressada en aquests anys darrers pel Còs provincial, d'anar formant organismes de cultura catalana, instruments de selecció, càtedres on l'esperit de la pàtria sigui el predominant i nodreixi sense obstacles les facultats intel·lectuals més robustes i més depurades de les generacions que van pujant.

Aquesta tasca és, per sí sola, tan noble i tan lloable, que, per equivocada i mal dirigida que fos, no pot consentir que cap home patriota la combati i la destrueixi, ni amb les armes de la pública opinió, que són a les que recorreria tot ciutadà modern. Més, en aquest cas, la sanció pública ens obligaria al respecte, a nosaltres, defensors fervents dels drets de la democràcia. El que, en el nostre entendre, no té excusa ni justificació és l'anar a cercar reparació davant d'un tribunal desqualificat, i com que els recursos, als Ministeris, per legals que siguin, estem avaluats a veure'ls resolts, invariablement, contra tots els principis de la ètica democràtica, tenim motius per a creure que el senyor Domènech i Montaner, més que reparació, volia venjança, més que l'esmena d'uns defectes, reals o imaginaris, cercava la destrucció completa de tot instrument lliure de cultura catalana.

Al costat d'aquest fet, hi ha l'altre, més greu encare, de la violació d'aquell principi ideal, que un català no pot deixar d'acatar, que és el de no acudir mai al poder central per a que judiqui —tant si és per a reprimir com per a sancionar— els acords llibèrrims de les Corporacions populars de Catalunya. Aquest delictes, de sí oprobiosos, és imperdonable quan qui el comet és un ex representant de la ciutat de Barcelona. Se'n ressent sensiblement l'ideal patriòtic i el sentit de la sobirania del poble. I si persegüim una més intensa acció d'aquesta sobirania i una major llibertat

per a la pàtria, hem de considerar com a claudicant i enemic aquell que posa a mercè del poder de l'Estat els escassos vestigis de dret col·lectiu que encare ens resten.

Heu's aquí els motius de la nostra decisió, la qual no havia d'afectar gaire al senyor Domènech i Montaner, ja que, al cap d'avall, no era res més que el complement de la resolució que ell diu que prengué setze o disset anys enrera d'eixir-se per a sempre més de la Unió Catalanista. Com que, malgrat la seva resolució, el Reglament de la nostra entitat li conferia certs drets i per ells era possible encare la seva intervenció en els afers de la Unió Catalanista, nosaltres hem volgut allunyar aquesta possibilitat, hem volgut evitar tota futura felació amb el senyor Domènech i Montaner.

Si el nostre determini afecta, plau o interessa al senyor Domènech i Montaner no ho sabem ni és aquest el nostre objecte. El que sí sabem és que la nostra resolució no agravia ni injurià al senyor Domènech i Montaner, ni li dona motiu ni fonament per a injuriar i calumniar al President de la Unió Catalanista ni an aquesta mateixa.

El prestigi moral del doctor Martí i Julià, la seva austeritat, la seva ètica rígida, el fons pulcre i transparent de totes les seves accions, és cosa tan coneguda a Barcelona, a tota Catalunya i fins fora de Catalunya, que si mai algú s'atreveix a fer qualque inculpció a la seva conducta i al seu procedir és per l'excés d'escrupolosa moral que el guia, mai per defectes, ni fallides que, per a honor de tots, ningú s'havia atrevit a suposar encare. El President de la Unió Catalanista, el doctor Martí i Julià, és, de tots els polítics de Catalunya i de tots els homes públics de Catalunya, el que es presenta, a la ment del poble, com la imatge, com el símbol de l'exemplaritat, com la més eloqüent concreció de totes les virtuts públiques i privades.

I el senyor Domènech i Montaner participa d'aquest sentir general. És prova de que en participa el que hagi volgut recórrer, com argument suprem de defensa, a enllotar el que restava immaculat, com si amb aquesta nota tràgica volgués donar-nos idea clara de la seva desesperada situació. Després de ferir la dignitat de la pàtria, abans de submergir-se en la perpetua oblitació, ha escupit la dignitat dels homes més selectes, dels que més purs, més ignorats i més abnegats sacrificis han fet per Catalunya... L'acte del senyor Domènech i Montaner representa un catclisme, però per a ell únicament; tot resta en el seu lloc, tot, menys el senyor Domènech i Montaner.

Ha dit ell, per a estigmatitzar el doctor Martí i Julià, que aquest obrava menat pel President de la Mancomunitat de Catalunya i que estava al servei retribuït de la mateixa Mancomunitat. El darrer no fóra, si fos cert, cap ofensa, perquè tot-hom té dret a esperar retribució del seu treball professional, majorment si no està en possessió d'altra riquesa, com li passa al doctor Martí i Julià. Si no ens equivoquem, el senyor Domènech i Montaner cobra també els seus treballs professionals, sense excloure els que esmerça en l'Escola d'Arquitectura i Enginyers, motiu de la campanya del senyor Domènech i Montaner.

Però és que el doctor Martí i Julià pot oferir sempre un més enllà en matèria de sobrietat i d'abnegació. El doctor Martí i Julià ha fet treballs professionals per a la Mancomunitat de Catalunya, però els ha fet de franc. És més: el senyor President de la Mancomunitat confia al doctor Martí i Julià l'estudi del servei d'alienats, que està al càrrec de la Mancomunitat, per a reformar-lo sobre la base d'un plànol general orgànic; i el doctor Martí i Julià visita els manicomis de Girona, de Reus i de Sant Boi; estudia sobre el terreny la matèria; esmerça molt de temps en investigacions i recerques, i presenta a la Mancomunitat una Memòria extensa, detallada i completa amb el plànol de la reorganització de l'esmentat servei. I aquest treball immens no ha estat retribuït, ni se li ha abonat la perdua de feina, ni els gastos a que necessàriament hagué de subjectar-se. Ara mateix forma part del tribunal d'oposicions per a la provisió de la plaça de Director del Manicomi de Salt, sense retribució, sense dietes i sense avantatge ni profit pecuniari de cap mena.

Com pot veure el senyor Domènech i Montaner, si la Mancomunitat de Catalunya és «miserable» —com diu ell amb evident delectació—, no és pas per culpa del President de la Unió Catalanista... Aquest podrà judicar els homes que integren les corporacions populars de Catalunya, segons les seves particulars idees i segons el seu recte judici. Però respecta les institucions i, més que a elles, la llibertat de llur acció com a organismes representatius de la sobirania del poble. I quan aquestes institucions aspiren, com la Mancomunitat de Catalunya, a encarrilar l'acció governamental i administrativa vers el restabliment de la unitat de la terra, aleshores hi aporta generosament el seu esforç, car sembla que el destí disposi que res de transcendència i de profit per a Catalunya pugui dur-se a terme sense el concurs desinteressat i noble del doctor Martí i Julià.

Voldrà encare el senyor Domènech i Montaner sostenir la injúria de suposar que el doctor Martí i Julià obra impulsat pel President de la Mancomunitat i estimulat per la retribució que, falsament, també, diu que reb pels seus serveis?... Ens resta la confiança de que, en aquests dies, haurà retornat la calma a l'esperit tempestejat del senyor Domènech i Montaner i veurà que no escau a ningú difamar a altres persones, i que el que correntment és una acció reprovable és quelcom excepcionalment inoït tractant-se del doctor Martí i Julià. Ni la dignitat, ni el prestigi, ni la consideració, de que gaudeix el President de la Unió Catalanista, han de minvar ni sofrir-ne en res. És la dignitat i el bon nom del senyor Domènech i Montaner els que exigeixen urgentment una rectificació lleial i sincera, els que, pel que puguin tenir de comú amb la dignitat i el bon nom de tots, reclamen una immediata reparació i una inequívoca confessió de la gran culpa.

Barcelona 11 Maig 1916

Comitè de Comunicació
Biblioteca General
M. SERRÀ I MORET. — P. MANÉN I ARTÉS. — JOAN MONÉS. — MACIÀ MALLOL I BOSCH. — FREDERIC BARCELÓ. — J. GRANT I SALA. — FRANCESC X. CASSALS I VIDAL. — R. PLA I ARMENGOL.

L'actualitat del nacionalisme a Catalunya

CONFERENCIA PEL

Doctor MARTÍ I JULIÀ

QUE TINDRÀ LLOC EL VINENT DIUMENGE, DIA 28 DE MAIG A LES ONZE DEL MATÍ, EN LA SALA D'ACTES DEL CENTRE AUTONOMISTA DE DEPENDENTS DEL COMERÇ
:: I DE LA INDUSTRIA ::

RAMBLA DE SANTA MÓNICA, 25

AL VOL

La cultura popular

El Consell de Pedagogia de la Diputació Provincial ha fet saber al públic que, amb el títol de *Minerva*, editarà una col·lecció popular dels coneixements indispensables i que es vendrà a 35 cèntims el volum.

L'intent ens sembla molt lloable, car s'afavorirà la difusió de monografies elementals de tot el que avui en dia constitueix les especialitzacions de la ciència.

El propòsit és més d'alabar encare si el Consell de Pedagogia en no res s'aparta del que realment significa i vol dir el paràgraf següent:

«És una exigència imperiosa del nostre temps la publicació d'obres de caràcter popular que facin arribar a tots indrets, en benèfica difusió, les moltes i diverses coneixences que constitueixen el fons comú de la cultura general.»

Nogensmenys, però, s'ha de dir que, al dur a la realització tan bella pensada, el Consell Pedagògic s'ha sentit desviat dels inicis plantejats, car al desenrotllar el projecte s'hi han inclòs assumptes que, de bon troc, no poden ésser compresos entre els elements de cultura general, i si, només, entre les especialitzacions de categoria secundària, que, en realitat, per a no res són necessàries o indispensables a la cultura general popular.

Veiem-ho. El Consell té ja obres en premsa i altres en preparació.

Les obres en premsa són: 1. *El radi i la radiologia*. - Ens hauria semblat més bé una obreta: que hagués explicat generalitats de *radioactivitat*. — 2. *Oceanografia*. - No es pot considerar necessària. — 3. *Les malalties de la ment*. - La trobem encertada. — 4. *Resum de Geografia d'Europa*. - Molt bé. — 5. *La Prehistòria*. - Està bé. — 6. *Nocions de litúrgia cristiana*. - No hi fa cap falta. Tant per l'assumpte com per l'aplicació, la trobem excessivament especialista. — 7. *Resum d'Astronomia*. - No hi ha res que dir. — 8. *Resum de literatura llatina*. - Hi sobra. — 9. *Una visita al Museu de Barcelona*. - Hi està molt bé.

Les obres en preparació són: *Higiene de l'alimentació*. - Molt encertada. — *Resum d'Anatomia i de Fisiologia humanes*. - També encertada. — *Les rases famoses*. - Perfectament. — *Les doctrines socialistes contemporànies*. - Hi és necessària. — *Les doctrines nacionalistes contemporànies*. - És molt d'aplaudir. — *Manual d'electricitat*. - Hi està en son lloc. — *La pedagogia en les arts del dibuix*. - Hi és ben sobrer. — *Resum d'arqueologia cristiana*. - Tampoc veiem perquè hi ha d'ésser. Més bé hi hauria estat un resum d'arqueologia. — *Com s'ordena i cataloga una Biblioteca*. - No hi ha d'ésser. — *Introducció a la Filosofia*. - Innecessària. — *Historia de la Música*. - Bé. — *Historia de la poesia catalana*. - Molt rebé. — *Resum de Botànica*. - També.

No es parla aquí de les obretes que manquen, perquè és de pensar que aqueixa publicació serà molt més extensa, i tot anirà venint... Més, si que s'ha d'insistir en que els assumptes sien ben triats per a evitar que perdi el caràcter, tan encertat, de popular que hi ha donat el Consell Pedagògic, i per a mostrar una disciplina didàctica que disminuiria el valor editorial d'aqueixa obra d'educació popular, si, pels fins que fos, que ara no cal analitzar, s'hi notés la intromissió d'especialitzacions de la cultura que ja podran trobar expandiment en altres accions culturals que no siguin, precisament, la cultura popular.

Si algú retret s'ha de fer a la tasca cultural que s'ha emprès la Diputació Provincial és que ha començat pel cap de munt, per l'alta cultura, en comptes d'haver-se-les emprès amb la primera ensenyança i la cultura verament popular. Al desenrotllar les accions d'eficàcia popular que ara comença, cal que s'eviti el dilettantisme dels intel·lectuals, que s'actui democràticament i que es fugi de l'aristocràticisme vuitcentista, que ja no

S. CARBONELL I PUIG

COMISSIONS :: REPRESENTACIONS

:: ADMINISTRACIÓ DE FINQUES ::

CABLE: SUBUR APARTAT DE CORREUS: 226

:: SANTIAGO DE CUBA ::

és gens ni mica dels nostres temps. En tot, perfecció, sentiment d'humanitat i senzillesa; això és, el que fa els pobles grans. La cultura és com el sol; ha d'il·luminar i vivificar tot el poble.

L'Ajuntament...

No fa gaires dies, en una sessió de l'Ajuntament, s'aprovà per unanimitat contribuir amb tres-cents pessetes, abonament d'una llotja per a una correguda de braus, al recull de diners que fa una comissió de senyores, per a un fi benèfic, crec que una sopa que es distribueix a pobres, o el que sia. Vui dir, tot seguit, que l'acord atesa l'organització actual de la societat, em sembla bé i que no res hi objectaria, encare que la subvenció fos més crescuda. El que sí vui fer notar és que ni un sol regidor proposà que es cedissin les tres-cents pessetes, o més, si a mal no ve, però que no s'acceptés la llotja. Així s'hauria obtingut: primer, que l'Ajuntament no hauria anat als braus, ni particularment; i segon, que la llotja s'hauria pogut vendre, que s'hauria venut, ja ho crec, i s'hauria augmentat el diner recollit per als pobres. Aqueixa actitud de l'Ajuntament hauria estat un determini a favor de la cultura popular, popular de tots els estaments socials vui dir, i que les senyores que han organitzat aquesta correguda de braus haguessin entès la lliçó que els hauria significat l'acord de l'Ajuntament, o sia, que es poden recollir diners per als pobres de faicó més seriosa i més generosa que no pas anant a lluir mantellines blanques i clavells rojos i ulls incitants, mentre la fam turmenta els humils, germans nostres, ehl, i els cavalls són estripats i esbotzats, els pobres, després d'haver complert l'objecte per al qual foren creats, senyores!

I no hi hagué ni un regidor, ni els que es diuen nacionalistes, que sentís un impuls de civilització, ni de bondat, per a que l'acord de l'Ajuntament fos un determini que senyalés una orientació al poble, al poble de tots els estaments vui dir, fins a les senyores formoses que tenen mantellina blanca, que s'adornen amb clavells rojos i posseeixen ulls incitadors!...

MIGRANYA

DOLORS NEURALGICS

FEBRES, Etc.

SE CUREN AMB

KALMINE

En venda: Centre Productes Farmacèutics del Dr. Andreu, J. Uriach i Cia.

J. SEGALÀ

Al detall: En totes les farmàcies
CAPSES D'UN CATXET: 35 cènts.

GUAITA

Quinze o més anys enrera, quan les conseqüències del desastre colonial, hi va haver, a Espanya, moltíssima gent, que, fent-se propi el mot regeneració, aleshores en boga, va creure era possible un canvi radical en l'organització política espanyola.

Feu, aqueixa creença immotivada, que àdhuc gent de nostra terra s'hi sentès atreta per aquella acció fantàstica i se formessin agrupaments decidits a creure cegament en aquella anunciada renovadora actuació.

Més l'actuació reformadora no vingué ni ha vingut. Avui, com aleshores, l'imprevisió governamental plana damunt l'actuació governativa, i els que podrien no ésser més que petits incidents sense importància, per manca de tacte, per ignorància o per imprevisió, devenen conflictes d'una transcendència quals resultats podrien ésser d'aterradora fatalitat.

Veiem, només, els aspectes econòmics. La qüestió dels sulfats ha promogut interessants querelles amb els agricultors de les que l'acció governativa no n'ha quedat gens ben parada. La qüestió de les farines, plantejada en forma gairebé tràgica, resulta no fer més que afirmar el paorós conflicte de l'augment del pa, car no el resol, segons sembla, més que per un mes escas.

El Govern d'Espanya, no obstant, segueix la seva via. Imposat de la seva missió, en Romanones planteja la qüestió de les incompatibilitats i troba bé que s'admetin en el Parlament cuarenta incompatibles. Diu que és cosa ja de sempre acceptada, de mode que fins a aquest nombre poden ésser incompatibles i actuar legalment; fora d'aquest nombre no tenen dret a la intervenció, són il·legals, segons frase feliç del quefe governamental.

Amb un criteri així de l'acció legislativa, amb un concepte tant erroni de la realitat de la vida social, no són d'estranyar la imprevisió ni els errors comesos en tots els ordres de la direcció política governamental espanyola. L'estrany seria que per casualitat encertessin en alguna decisió.

Avui, com quinze o vint anys enrera, l'aspiració reformadora alesteja en les esferes governamentals. Emprò, avui, com aleshores, les conveniències o necessitats del règim polític imperant, faràn fracassar tota acció per ben encaminada que sembli.

Per a reformar seriosament, amb eficàcia, cal, no reformar sinó canviar en absolut de sistema o règim polític. Tot el que facin i això no sia, no excedirà d'una bona intenció sense eficàcia, si és feta en bona fè, o d'una entremaliadura més, si és obra dels professionals de la política.

Per això s'ha pogut dir d'Espanya, en molts moments, que la imprevisió política ha sigut la que l'ha vingut regint fins ara. Repasseu els fets, feu memòria, i us en convencereu.—F.

UAB

Catalanistes: Porteu LA NACIÓ a la fàbrica, al despatx, al treball i a tot arreu on pugui guanyar-se un català per a la Patria. Que la veritat sia coneguda i emmeni la voluntat del poble.

Els fusellaments de la Irlanda

EL que cura més que res les sublevacions —escrivíem a LA NACIÓ de la setmana passada— és la generositat, la bondat, que és la raó de la seva fortalesa. I com un clam que exterioritzava el desig vehementíssim nostre de que fos aquesta la conducta que seguís l'Anglaterra amb els revoltats de la Irlanda, afegíem: Què no se'n oblidi Anglaterra!

Però no ha estat així. L'Anglaterra ha procedit amb els insurgents ni més ni menys que ho haguera fet un poble feble i mancat de civilitat. L'Anglaterra ha fusellat als més caracteritzats dels revoltosos, i en aquesta repressió dels fets deplorables ha donat un pas enrera i s'ha desdit de la seva història, comproment seriosament la garantia que, per al món, representava el seu contingut de civilitat, la seva acció sempre equànim i justa, davant dels problemes de la humanitat.

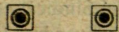
Nosaltres, que com a nacionalistes de Catalunya, volem ésser i ens sabem ja, ciutadans del món, no podem dir, certament, una paraula a favor de la revolta nacionalista de la Irlanda. Nosaltres, com a nacionalistes de Catalunya, que no podem ni volem ésser egoistes de la nostra pròpia nacionalitat, no voldríem mai una Catalunya lliure si, per a aconseguir-la, haviem de permetre que es determinessin nous dolors al món. Per això entenem que la revolta nacionalista de la Irlanda, davant la cruenta realitat de la lliure, de la mil·lions civilíssima i integral Bèlgica, extirpada pel militarisme prussià, i de les heròiques Sèrbia i Montenegro, invadides, però no vençudes, és un cas d'egoisme agut, fortament condemnable. Com a nacionalistes, declarem francament que els revoltats de la Irlanda feien més alta i repugnant traïció al món, quan més segurs estaven del triomf del seu moviment. Horroritzats pensar com se presentaria en el concert internacional dels pobles aquell que hagués degut la seva personalitat a una mala acció, a una punyalada clavada pel darrera a la humanitat en els moments que tota ella lluita per a desterrar del món el darrer vestigi d'imperialisme, d'afany de dominació que no el deixa avançar pel camí que ell ha escollit de germanor de tots els homes.

Però si no podem defensar ni un moment la revolta nacionalista de la Irlanda, en canvi la nostra generositat ens porta a posar-nos al costat dels homes vençuts, dels homes caiguts, dels errats, i diem que no és amb més sang, encare, com se retorna la claretat als ofuscats, sinó amb accions generoses, indulgents, que obrin en els esperits esgarriats dels vençuts, aquell període que per la bondat dels procediments del vencedor, haurà de retornar-los, poc a poc, a la realitat de la vida, a tenir una més clara i justa visió dels valors humans, i a desterrar de l'ànima llur aqueixa passió baixa que degrada i fa esdevindre mancats de civilitat als homes, que és l'egoisme.

Com s'equivocaren els irlandesos revoltats, s'ha equivocat l'Anglaterra en la repressió de la revolta. Els primers han fet un tort a la humanitat, caient directament la seva mala acció damunt les tristes Bèlgica, Sèrbia, Montenegro, etc. L'asegona s'ha fet el tort

a si mateixa. Amb els fusellaments de Dublin, l'Anglaterra ha passat per les armes els més civils capítols de la seva història contemporània.

La revolta de la Irlanda i la repressió de l'Anglaterra, ara, apareixen igualment condemnables, i només el món en reb mal. Com homes del món, aimants del seu avançament, nosaltres en protestem.

Contra una falsa acusació

HEM rebut del doctor Martí i Julià la següent lletra:

Senyor Director de LA NACIÓ.

Ciutat.

Distingit senyor: Li restaré força agraït si té la bondat de publicar, en aquest periòdic, aquestes lletres que tenen per objecte rectificar algunes afirmacions que el senyor Domènech i Montaner escrigué en un article que publicà en *El Día Gráfico*, així com l'explicació de les gestions que jo he fet perquè surti la veritat.

I.—El senyor Domènech i Montaner afirmà que jo estic al servei retribuït de la Mancomunitat, i com que això, en absolut, no és cert, vaig procurar-me a la Secretaria de dita Mancomunitat i a la de la Diputació provincial de Barcelona, els certificats que testimonien que jo no estic en res al servei de les referides corporacions i que ni per subsidi, ni per remuneració, ni per indemnització, ni per cap altre concepte he rebut mai cap quantitat ni de l'una ni de l'altra de les corporacions esmentades.

II.—Vaig acudir al senyor Vilaseca i Magarre, degà del Col·legi d'Advocats de Barcelona, i li vaig demanar que tingués una sentada amb el senyor Domènech i Montaner perquè fes valer l'equanimitat i l'autoritat que el càrrec de degà del Col·legi li dona, per a pregar-li de la meua part que volgués rectificar les afirmacions que, referents a la meua persona, havia fet en l'al·ludit article, atenent a la prova documental que se li presentava.

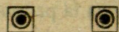
III.—A pesar dels bons oficis del senyor Vilaseca i Magarre i a pesar d'enterar-se el senyor Domènech i Montaner, pels certificats, que ell havia comès una equivocació en atribuir a la meua persona fets i accions que no he realitzat, ni realitzaré mai, el senyor Domènech i Montaner es negà rodonament a accedir al just desig meu i a la noble acció del senyor Vilaseca i Magarre, a qui m'és grat expressar el meu agraïment.

Jo crec en la sanció, sempre justíssima, de la consciència pública. Jo demano a aquesta consciència que ens judiqui a tots dos: al senyor Domènech i Montaner i a mi.

Senyor Director, rebí mercès ben efusives d'aquest que en aquesta petita atribució moral ha hagut d'acudir a amoïnar-lo per a poder-se posar en relació amb l'opinió pública.

Séu afectíssim, D. Martí i Julià.

Barcelona, 13 de Maig de 1916.

RENAIXEMENT

El número corresponent al 18 de Maig conté el següent sumari:

Política nacionalista. — La revolta irlandesa, per A. Rovira i Virgili. — L'Institut d'estudis meridionals a Tolosa i la llengua catalana, per Joaquim Miret i Sans. — Fruit del sacrifici, per Sara Llorens de Serra. — El cançoner musical popular català, per Rossend Serra i Pagès. — Exercici de la medicina en els pobles rurals, per A. Ariet. — La catalanitat de les Mallorques, per P. Oliver i Domenge. — Política obrera i política burgesa, per J. Recasens i Mercadé. — Notes de música, per L. S. — Noticiari. — Gasetta de la Unió Catalanista.

... PREU: 30 CENTIMS ...

Homenatge a en Ferrés Costa

V A celebrar-se, el diumenge prop-passat, a Sant Vicens dels Horts, l'anunciada vetllada necrològica honrant la bona memòria d'en Pere Ferrés i Costa, fill de l'esmentat poble, el qual estava al servei de la França com a voluntari, i que va morir el 9 de Maig de l'any passat en els combats d'Artois.

Ocuparen la presidència el batlle de Sant Vicens dels Horts, l'Andreu Amigó; el jutge municipal, en Joan Costa i Colomer, i els regidors Vicens i Francesc Casasempere, Mateu Mitjans, Joan Roca i el secretari Vicens Gavalda.

El local on se celebrà la vetllada estava ple de gom a gom.

Va obrir l'acte el nostre amic en Pau Modolell i Sans, el qual llegí un sentit parlament enaltint les virtuts de l'homenatjat, del qual explica la biografia.

En Miquel Parramón, llegí, també, un treball d'en Josep Castanyer, titulat: «Els soldats catalans a França».

Després foren llegits per en J. Sans i Quintana alguns fragments de l'inspirat poema, d'en Ferrés i Costa: «La Verema».

Parlaren, seguidament, el director de *Festa*, en Miquel Gras i Vila, i el president del Foment del Teatre Català, en R. Vilaró.

L'Anfós Ribó, llegí «La llavor dels herois», d'en Vicens Soler de Sojo.

El redactor de *Las Noticias*, en Josep León, en nom de la direcció del diari esmentat, fa un parlament adherint-se a l'acte.

En F. Casals i Bové, llegeix la composició poètica: «La mort de la idea», de l'Apeles Mestres.

A continuació, en Miquel Parramón, llegeix la poesia d'en Ferrés i Costa: «Els Presos» que fou premiada en els primers Jocs Florals de Molins de Rei.

Un parlament del doctor Martí i Julià, adherint-se a l'homenatge, fou llegit per en F. Pineda i Verdaguer.

El doctor J. Solé i Pla, el qual portava la representació dels voluntaris catalans, de les associacions de Perpinyà, de la *Revue Catalane* i de *Le Roussillon*, dona lectura a diverses lletres del voluntari de les trinxeres, on es recorda carinyosament a l'homenatjat i s'expliquen els combats en els quals aquest perdé la vida.

En J. Sans i Quintana, dona lectura a la poesia original d'en Ferrés i Costa: «Montserrat», premiada en els Jocs Florals de 1906, a Sans.

Després fou llegida, per en Casals i Bové, la poesia «Sèrbia» d'en Guimerà, que publiquem en altre lloc del present número, la qual fou seguida de la vibrant composició en vers «Càntic de les terres tristes» original del mateix senyor Casals, que fou publicada a *Renaixement* en el número 228.

Seguidament, en Joan Vives i Borrell, feu un brillant parlament, el qual fou seguit d'en F. Pineda i Verdaguer, que llegí una composició de l'Ambrós Carrión.

Parla, clausurant l'acte, en Manel Serra i Morret, fent un elogi dels pobles que produeixen els herois. Glosa, també, les virtuts que fan estimar-nos els ideals de bondat pels quals morí en Ferrés i Costa, en l'època en que més l'havia d'atraure la vida, en plena virilitat.

Elogia a la França, la dels ideals i dels sacrificis, la nostra segona patria, la germana gran de Catalunya.

Diu que la França tindrà present la bella acció de Catalunya, que no gaudeix de llibertat i que ha anat a oferir-li la sang dels seus fills en els moments d'angoixa, i que quan Catalunya necessita a la França, ella serà al nostre costat.

El batlle va remerciar, a tothom, l'assistència a l'acte.

Els conflictes socials

ELS BOTERS

El dilluns passat tingué lloc la reunió dels boters, en el seu local social, a fi de que la comissió designada per a entrevistar-se amb els pocs patrons que no tenien acceptades les tarifes presentades, donguessin compte als associats de les seves gestions.

Va presidir l'acte el company Papió, i feren ús de la paraula els companys Serra, Bonet, Ferrando, Peric, Plana, Llombart, Andrés, Quintana, Artigues, Capdevila i Bundó, essent apoiats per alguns altres companys dels assistents—els quals amb prou feines cabien en la sala d'actes—les mocions presentades.

Regnà el més perfecte acord en tota la reunió i les discussions es feren amb l'energia i serenitat que caracteritza als nostres boters.

A l'anunciar-se que els patrons havien regatejat una rebaixa d'un 5 per cent sobre les tarifes presentades, és a dir, que estaven disposats a accedir a un augment d'un 10 per cent en comptes del 15 per cent que és el que es demana, fou rebutjada per unanimitat tal rebaixa.

També, per absoluta unanimitat, fou aclamada la proposta de donar amplies facultats a la comissió de vaga que havia de seguir fent gestions en el sentit d'obtenir el 15 per cent íntegre, de més a més, havent estat feta aquesta proposta per la Secció de Barcelona, i estant ja acceptada la nova tarifa en totes les demés seccions confederades, el qual, apart de la indiscutible justícia i moderació de l'augment demanat, representa un punt de dignitat per la Secció de Barcelona.

Convocats a nova reunió els boters, el passat dimecres, a les nou del vespre, la comissió de vaga va donar compte del resultat de les seves gestions, les que va resultar-ne la victòria completa, ja que fou acceptada la tarifa en tot el seu contingut.

Va acordar-se recollir les eines el dijous passat al matí per a començar a treballar el mateix dijous a la tarda.

Com que, com ja hem dit i repetit, els boters no han considerat aquest conflicte en tot el seu desenvolupament, ni per un moment, com a una vaga, sinó com a una suspensió parcial de feina, havent-se obtingut—segons ells—aquesta millora sense lluita, va acordar-se donar un vot de gràcies als patrons per l'amigable solució adoptada.

Per majoria s'acordà amb votació augmentar a 40 cèntims en comptes de 30, la quota, destinant-se, de l'augment, 5 cèntims per administració i els altres cinc per ausilis d'invalidesa.

Després de discutir-se ampliament, és rebutjada la proposta d'indultar els esquirols.

Es parla si deu subvencionar-se al diari *Solidaridad Obrera*. L'opinió està dividida en aquest punt, que és extensament discutit, acordant-se que no se subvencioni en atenció a que es tenen informes dels que es dedueix que l'esmentat diari està fet per esquirols. Un redactor del diari, el qual es troba dins la sala, demana la paraula per a defensar-se del que se li ha atribuït, però no se li permet fer-ne ús, en atenció a que no és boter. A sol·licitud de dit redactor de discutir el manifestat, se li regoneix el seu dret, i se li diu que serà convidat a la propera reunió perquè tingui ocasió de defensar al diari al·ludit.

S'aixeca la sessió amb un visca al Sindicat de Boters, que fou unànimement correspost pels assistents que omplí la sala.

Per manca d'espai no detallem el nom dels companys que feren ús de la paraula.

Només ens resta felicitar sincerament als boters per la seva brillant victòria, i per la noble manera com l'han obtinguda.

ELS CARRILAIRES DEL NORT

Com anunciàrem, la secció Barcelona-Nort es reuní el divendres de la setmana passada en el local del «Globo» per a fixar la seva actitud. En aquell acte es manifestà gairebé unànimement la decisió d'anar a la vaga, rebutjant la concessió de la Companyia que ofería un augment diari de 25 cèntims, des de primer de juliol, a tots els sous inferiors de 1,500 pessetes anyals. Recordi's que que la demanda del Sindicat era de 50 cèntims. La mateixa nit del divendres fou presentat al govern civil l'avís de vaga per al plaç legal.

Des d'aquell moment la secció Barcelona-Nort no ha deixat d'examinar l'actitud de les altres 32 seccions de la xarxa, poguent veure que eren les que es decantaven per la solució de Barcelona i que, per tant, hi havia en majoria d'elles una decisió favorable a acceptar el ral d'augment aconseguit i acceptar en principi i a condició de que les seccions ho aprovessin o no, pels delegats del Sindicat-Nort, designats amb amplis poders en l'assemblea de Valladolid del dia 6.

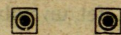
Davant d'aquesta situació i fent-se càrrec en absolut de la realitat, la secció de Barcelona es reuní el passat dimecres per a escoltar les explicacions del delegats esmentats, que per aqueix objecte arribaren a la nostra ciutat. En el local del Sindicat es celebrà la reunió que fou laboriosa, assistint-hi una multitud immensa d'associats. Amb tota cura de detalls els delegats exposaren la seva gestió, declarant la bona voluntat del ministre de Foment en intervenir en el ple entre els obrers i la companyia, arribant així a aconseguir el que ells no dubtaren en qualificar de victòria, perquè además del resultat material d'un ral d'augment, hi havia la rectificació per part de la companyia dels procediments emplets contra els seus treballadors, al negar-los bel·ligerància, cosa que la feu arribar a no concedir permisos an aquells que havien de dedicar-se a alguna campanya de caràcter societatari. Els delegats acabaren demanant a l'assemblea si aprovava la gestió exposada, oferint-se a donar tots els detalls i aclaracions que se li demanessin.

Succeí després una llarga discussió. Alguns, els més pocs, mantenien que no podia acceptar-se l'almoïna del ral i que calia mantenir l'acord d'anar a la vaga. Altres, els més, quasi tots es, mostraren decantats a aprovar en tot la qüestió dels delegats, acceptant la fórmula d'arranjament per ells proposada. Nosaltres poguerem veure clarament on se basava la raó de l'actitud de la majoria que ostensiblement es rectificava de l'acord de l'assemblea del «Globo». Aquell canvi d'actitud era fill del examen de l'actitud de les altres seccions de la xarxa Nort, favorables a acceptar la fórmula. Es veia clarament que entre l'element carril·laire es volia, abans que tot, mantenir ben sòlida la unió de totes les seccions per a poguer fer més profitosa tasca quan fos precis. Aquest mateix criteri reflexa la proposició aprovada per aclamació i que per ara dóna solució al conflicte carril·laire que amb tant seny i ordre han sapigut dur fins al seu fi, els carril·lares del Nort. L'esperit de la proposició aprovada determina: Primer: Que de no fer-se efectives a la data senyalada—primer de juliol—les concessions de la companyia, la secció Barcelona-Nort donarà un vot de confiança a la seva directiva per a que declari la vaga. Segon: En el cas de que la companyia intenti pendre represalies damunt els associats que més s'hagin significat en el moviment, igualment s'acudirà a la vaga per a impedir-ho.

S'acabà l'acte dient els delegats de Sindicat, que es feien seva la proposició aprovada, que sotsmetrien a l'aprovació de les altres seccions del Sindicat-Nort.

ELS MARINS

La manca d'espai ens priva d'ocupar-nos com voldríem d'aquest conflicte que s'inicià. Avui ens limitem a avançar les proposicions que la Societat La Naval ha acordat presentar als armadors. Diuen: Primer. Augment de 25 per cent sobre els jornals; Segon. Pagament del treball extraordinari a una pesseta l'hora; Tercer. Donar tota la resta del present mes per a rebre resposta i si no es reb, obrar en conseqüència; Quart. Reclamar, per llei, la reglamentació del treball a bordo, segons acord pres del Congrés de Bilbao del Setembre de l'any passat; Quint. Reclamar el Montepiu Nacional Marítim.

NOVES

Ha quedat constituïda la Comissió Executiva de l'Àplec de la Sardana (any X) que enguany tindrà lloc a Vallvidrera el dia 18 del proper mes de juny.

Componen la Comissió: Josep Mallofré, President; Pere Serra i Puiggríguier, Vice-president; J. Sanxo i Farrerons, Secretari; Joan Bel, Administrador; Joan Valls, Ramón Riera i Francesc X. Pons, Pabordres de Festa; Narcís Fuster, Francesc Curet, Josep Grant i Francesc Llinàs, Vocals de relacions.

Aquesta Comissió, apart dels elements fundadors de la Festa, representa les següents entitats: Unió Catalanista, Lliga Regionalista, Orfeó Català, Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria i Lliga Espiritual de Nostra Senyora de Montserrat.

Deuen adreçar-se totes les comunicacions al secretari, Portaferrixa, 21, primer, primera.

..

El proper dissabte, dia 27, a les deu de la vetlla, el nostre company en Florenci Bassa, llegirà una conferència baix el tema: «Socialisme», en el Casal Nacionalista Martinenc. Aquesta conferència ha estat organitzada per la Joventut, Els Nétos dels Almogàvers.

..

El Centre Excursionista Barcelonès efectuarà demà, diumenge, una excursió a La Garriga, L'Ametlla, Puiggraciós, Montmany i Figaró, amb caràcter d'entrenament pels socis de l'esmentat Centre que han de pendre part al concurs pedestre que el mateix té projectat per al prop-vinent diumenge, dia 28 del corrent.

..

L'Orfeó Barcelonès—Casp, 56—ha obert un curs de solfeig, teoria i cançons, per a nens i nenes de 7 a 12 anys.

Aquest curs es donarà tots els dilluns, dimecres i divendres, de 12 a 1.

Ensems fa avinent que continua oberta la inscripció per a senyorettes i homes orfeonistes.

• • LA NACIÓ • •

EDICIÓ DEL COMITE DE PREMSA

:: DE LA UNIO CATALANISTA ::

ABONAMENT

1 pesseta trimestre :: Estranger: 1'50 pessetes

COMBINACIÓ AMB RENAISSANCE

2'50 pessetes trimestre :: Estranger: 4 pessetes

Imp. Josep Sabadell i C.ª, S. en C.—Mallorca, 257 bis